

MARIE FITZGERALDOVÁ
TAK TROCHU NASLEPO

ARGO 2017

MARIE FITZGERALDOVA
TAK TROCHU NASLEPO

Z francouzského originálu *Nos nuits deviendront des jours*,
vydaného nakladatelstvím Fléuve Éditions v roce 2016,
přeložila Markéta Krušinová.

Přebal navrhla Michaela Pospíšilová.

Grafická úprava a sazba Studio Marvil.

Odpovědná redaktorka Ivana Tomková.

Jazykové korektury Soňa Čapková.

Technická redaktorka Saša Švolíková.

Vydalo nakladatelství Argo, Miličova 13, 130 00 Praha 3,
www.argo.cz, roku 2017 jako svou 3 322. publikaci.

Vydání první.

Vytiskla tiskárna PBTisk.

ISBN 978-80-257-2219-0

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod Kosmas

Sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice

Tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387

E-mail: odbyt@kosmas.cz

www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit
v internetovém knihkupectví
www.kosmas.cz

ALAIN

Jakmile nastane tma, můj strach je zpět. Ano, mám strach... dokonce dvojnásobný, protože se ho bojím předem, číhám na něj, jako se napjatě číhá na další kapku u netěsnícího kohoutku. Můj strach je perverzní, hraje si s mými nervy už napřed, oznamuje svůj příchod tak, že mne mučí tím, že jej očekávám, a vyvolá ve mně jistotu, že za pár minut úzkost zapustí kořeny v každé buňce mého těla. Objevuje se každý večer. Jsem jeho kořistí. Nespím už dvacet pět nocí, a pokud ano, tak jen přerušovaně. Dvacet pět dní už nežiju. Mám dojem, že je to celá věčnost. Nemám už ani žádnou vůli. Přes den pozoruju, co se děje okolo mě. Odvádí to pozornost od mého vlastního života. Stejně už žádný nemám. Život mi ukradli, a ještě horší je to, že jsem s tím ani nic neudělal. Snáším čas, který plyne, jako bych byl ochrnutý. Nečekám ani na smrt a nemám odvahu jít jí naproti. Stala se ze mne... rostlina. Ve dne, v noci, v zimě, za tepla, v dešti nebo ve větru. A už je to tady, vše zahalila tma. Bojuju, abych jí unikl, otevírám zeširoka oči, abych rozeznal na ulici pohyb, kterému bych mohl věnovat pozornost... Skoro bych se i pomodlil, jen aby začalo brzy svítat... ne proto, abych zažil nový den, ale jen abych už neměl strach. Nejlegračnejší na tom je, že v tuhle chvíli jsem, jak by se dalo říct, vyslyšen. Ne snad, že by mi Bůh chtěl ulehčit... už dlouho nejsem jedním z jeho stáda, a tak je to v pořádku, ale jak se blíží léto, noci jsou logicky kratší, a tím pádem je kratší i moje utrpení. Nevím, proč se v noci tak bojím. Možná proto, že v tichu, které ji doprovází, už nemohu neslyšet vlastní myšlenky.

CLAUDE

Hrací mechanismus na malých stojacích hodinách právě odbil poledne. Mám rád tu křišťálovou a jemnou melodii, která mi ohlašuje, jak hodiny plynou, a ohlašuje tedy i... smrt, která se blíží. Ale na rozdíl od některých vyzvánění, z nichž mrazí v zádech, se z mých hodin line – sám nevím – jakési rošťáctví. Čekám, až odbijí po dvanácté, pak se vytáhnu z křesla a opatrnými krůčky se vydám do kuchyně, abych si ohřál jídlo. Každý, kdo toho přes den moc nedělá, se mnou bude souhlasit: jídlo narušuje monotónnost pomalu se drolicího času. I když často nemám velký hlad, nikdy žádné jídlo nevynechám. A hlad nemám, protože od rána do večera sedím ve svém křesle. Jím, abych se zaměstnal, zabavil a abych měl důvod z něj vstát. A také ze zvyku.

Mohl bych jít ven. Po téhle stránce nejsem nijak postižený, ale nikdy jsem se neprocházel rád sám a ani mne to nebavilo dlouho. Rychle se unavím, je to nedostatkem pohybu, přiznávám. Proč bych se, proboha, nutil do bezcílné chůze za deště nebo v zimě? To se snažím vysvětlit Angele, mojí paní na úklid, ujišťuji ji, že cvičím dostatečně tím, jak chodím sem a tam mezi ložnicí, obývákem a kuchyní. Víím, má pravdu, měl bych chodit ven každý den, alespoň obejít blok, to by bylo dobré, ale vždycky si najdu výmluvu, a navíc Angelu rád pozlobím. Je to mezi námi takové milé hašteření, jako u dlouholetých párů. Nutno říci, že Angela je z těch žen, které nemají snadný život, ale které si nikdy nestěžují a drou se sedm dní v týdnu pro své děti. Takže pokud jde o charakter, je neústupná a nepřestává doufat, že mne přivede k rozumu:

„Měl byste jít na procházku, jinak se za chvíli nehnete! A nemyslete si, že vám budu dělat ošetřovatelku, kdyby vás to snad náhodou napadlo. Musím se starat o rodinu.“

„Komu by se chtělo vystrčit nos do takové zimy?“

Ke každému ročnímu období se hodí jiná výmluva. Odvolávám se na vedro, na sluníčko, na déšť, na vítr. Pokaždé to funguje, pokaždé se rozčiluje. Dnes jsem zavřel tu její milou pusinu, když jsem dodal:

„A to si jako myslíte, že mne pobaví, když budu sem a tam šmajdat po chodníku? Jsem slepý, kdybyste na to náhodou zapoměla... a v osmdesáti mám už právo dělat si, co se mi líbí!“

Uznávám, že jsem na to šel trochu zhurta. Ale mám rád naše řečnické souboje. Jde o to, kdo bude mít poslední slovo, a já měl právě chuť ho mít.

„Co z těch vašich procházek do čtverce podle vás mám? Už chybí jen to, abych si oblékl pruhované pyžamo, a budu mít hned dojem, že jsem vězeň v oddělení se zvýšenou ostrahou!“

Že jsem přihodil ještě tohle, byla z mojí strany chyba. Podle Angelina mlčení jsem usoudil, že z jejího pohledu zmizel veškerý soucit a že je jen krůček od toho, aby zapomněla na základní pravidla slušného chování. Ostatně, vrhla se do prvního patra a svůj vztek přenesla na schody, do kterých veškerou svou váhou dupala, abych pochopil, jaká slova jí její dobré vychování nedovolí vyslovit. Jak ji znám, pustila se železnou rukou do leštění ubohého nábytku, který se stejně leskl už předtím, a představovala si u toho, jak by po mně hodila komodou nebo kulatým stolkem, který měla zrovna před sebou. Nemohl jsem si pomoci a zakřičel jsem:

„Angelo, přestaňte to leštit jak šílená! Já rozdíl stejně neuvidím!“

A vybuchl jsem smíchy.

„Vy jste teda! Brzy si budete muset sehnat nějakou novou ženskou na úklid!“

To je kouzelná věta, která znamená konec nepřátelským projevům. Znamená taky, že Angela už si nedělá legraci. A budme upřímní, kdybych za ni musel sehnat náhradu, byla by to bez přehánění tragédie. Ona ve skutečnosti velmi dobře ví, že v tomhle domě vládne, a já si nijak nestěžuji, naopak. A tak jen pro formu odpovím:

„Ach tak, začínáme vyhrožovat! No výborně!“

CORENTIN

Při odchodu prásknu dveřma. Dělán to vždycky, když mám jít na hodinu. Je to můj způsob, jak jim dát najevo, že jsem se ještě nevzdal. Ať si nemyslejí, že vyhráli, i když podle všeho jim to stejně nedochází! Pořád jim opakuju, že mě nebaví ani klavír, ani tenis. Není to nic pro mě, hotovo. Myslíte si, že se mě rodiče zeptali, co bych chtěl letos dělat? Ne. Rozhodnou za mě. O všem. Je fakt, že klavír a tenis zněj líp než badminton, když se s tím vytasí před známejma! Vlastně mi hlava nebere, jak vůbec můžou ještě nějaký kamarády mít. No ale je fakt, že jejich kámoši jsou stejně ujetý jako oni. Když se potkají, je to, jako kdyby soutěžili, kdo se před ostatníma víc blejskne. Pravidla jsou jednoduchý: každéj soutěžící má čas buď při aperitivu, při večeři nebo při kafi trumfnout

protivníka. Někdy je to smíšená čtyřhra: to když mluvěj chlapi spolu a ženský spolu. Což nutně zdvojnásobuje šance na výhru. Prostě bezva zábava! Skoro se neposlouchaj. Jen co je nutný, aby zvážili důležitost sdělení a posoudili, jestli budoujou.

Takže teď už je vám jasný, proč je pro moje rodiče vyloučený nechat mě hrát badminton? Řekli dokonce: „No ale Corentine, proč s tím tak naděláš? Nakonec se to přece oboje hraje s raketou přes síť.“ Co byste chtěli odpovědět na takhle pitomej argument? Cokoli poslouží jako záminka, aby mohli mluvit ne o mně, o Corentinovi jako člověku, ale o jejich zázračným synovi tady a jejich zázračným synovi támhle... vynikající student gymnázia, klavírní virtuos, tenisový šampion... Všechny tyhle blbosti.

Kdybyste viděli výraz pokladní v naší malý samošce, ta ženská už moji matku nemůže vystát, jak jí pořád vypráví o výbornejch známkách, jaký jsem ten den nebo tejdén dostal. Můžu vám říct, že se na ni dívá a chce jediný: vystřilet matce zásobník kalašnikova do palice, jen ať to týhle namyšlený ženský, která si o sobě myslí, že je matkou Einsteina, roztrhá tělo na cucky. Já ji chápu, protože krom toho, že ji matka otravuje, tak taky pravidelně zablokuje kasu na pět minut, a to kvůli pěti rajčatům. Se slzou v oku se před ní vytahuje a zároveň se otáčí k těm, co stojej ve frontě, hlas jí na konci každý věty stoupá do vyšších oktáv, až je to nesnesitelně pronikavý:

„Představte si tóóóóó, můj syn, Corentin...“ – protože se cítí povinna toto upřesnit pro ty, kteří by snad neměli základní informaci o jejím potomkovi, potomkovi, kterému teda položí ruku na hlavu, aby bylo jasný, že je to on – „tedy, opět dosáhl plného počtu bodůůůůůů,

anóóóóóóóó, zase měl dvacet z dvaceti, dvacet PLUS z dvaceti! Tohle dítě je požehnáním... i jeho profesori jsou z toho..." V týhle fázi přejde pokladní k činům. Vystrělí na dalšího zákazníka zrakovou harpunou, zasekne háček, podívá se mu upřeně do očí a nespustí ho z nich ani na vteřinu, jen aby zhypnotizovanej postoupil dopředu, a přitom prohodí k matce větu ve stylu:

„Tady někteří lidé spěchají, paní Clairmagnová... Postupte si, pane!“

To už čekám venku. Jsem si jistej, že mě tahle pokladní nenávidí a že by byla ráda, kdyby matka chodila nakupovat jinam...

Budete se tomu smát, ale po pravdě, kdyby mi jednoho dne řekli, že matku někdo oddělal, vůbec by mě to nepřekvapilo! Říkám si, jestli si to dokonce nepřeju. Samozřejmě nevědomě. Potom se snažím rychle myslet na něco jinýho, protože si hrozně vyčítám, že si podobný věci představuju.

No ale fakt, mám toho plný zuby, že ve mně viděj vlastní nenaplněný ambice... mám plný zuby toho bejt zázračnej. Plný zuby všeho... Chtěl bych mít jenom normální život, jako maj spolužáci ze třídy... Už dva roky se mi kvůli mému IQ 170 všichni vyhejbaj jako nějakýmu monstři. Od toho proklatýho dne, kdy matka zjistila, že jsem nadprůměrně inteligentní, jsem v karanténě. Druhej den to hned všude vytrubovala tak, že ani ne do týdne se kolem mě udělalo prázdno... Stal jsem se pro ostatní neviditelnej. Jako by mě pohltila černá díra a už jsem neodrážel světlo. Kámoši, který jsem měl, už se mnou nepočítaj, nikam mě nezvou..., a když na mě promluvěj, tak jen abych jim pomohl s učením.

Brzo mi bude osmnáct a vím přesně, co toho dne udělám: oznámím rodičům, že končím s klavírem i s te-

nisem, a celý ten velký den strávím sám v kině. Tak budu moct zapomenout na svůj podělaný život hned, jak zhasnou světla. To je to, co chci, zůstat ve tmě, kde nikdo na nikoho nevidí.

ALAIN

Mám tenhle kout rád. Je můj oblíbený. Není nejhezčí, ale přitahoval mě hned, jak jsem ho spatřil. Možná proto, že ten malý dům vklíněný mezi dvě budovy mi připomíná vlastní život. Vypadá tak přidušeně... a přesto se zdá, že odolává..., to já už ne. Je u něho zahrada, ne zrovna udržovaná, spíš zpustlá. Dívám se na něj z plácky přímo naproti, kde sedím na lavičce ve stínu jediného stromu - nevím, co je to za strom, snad nějaký druh slívy. Položím svou velkou cestovní tašku vedle sebe, aby mi tenhle můj prostor nikdo nesebral. Ve skutečnosti je to zbytečné, po pětadvaceti dnech na ulici už nepůsobím příznivým dojmem... Můj vzhled chodce odhání, a tak mi to vyhovuje. Funguje to bezvadně: jakmile si mě všimnou, zrychlí krok a přejdou na druhý chodník. A tak si díky tomuhle strategickému místu držím odstup a oni se na mě nedívají. Jejich pohledy jsou pro mne potupné, víc než sama moje situace. Pohledy druhých! Dřív jsem si nikdy neuvědomoval, jakou sílu pohled druhých má. Jak je zhoubný. Proto se na svém Náměstí cítím bezpečně. Ale ne osaměle. Je zvláštní, jak i člověk na okraji společnosti má potřebu vidět svět

v pohybu. Jde jen o to, aby si byl jistý, že není úplně mrtvý, nebo snad doufá, že mu jednoho dne nějaký kolemjdoucí předá svou chuť do života, chuť něco udělat, někam se pohnout? Jsou to skoro dva týdny, co jsem „svůj“ dům objevil... Baví mě to takhle říkat... Dokonce k němu mluvím a přesvědčuju sám sebe, že mi rozumí. Samota je nebezpečná, člověk si rychle začne vymýšlet nejrůznější věci.

Druhým důvodem, proč je tohle zákoutí perfektní, je, že tudy nechodí moc lidí. Nejsou tu okolo žádné obchody, a tak tudy nikdo neprojíždí, je tu rušno jen tak akorát. Jak pozoruju lidi a to, kdy a kam chodí, už znám jejich zvyky, značku a barvu jejich auta, děti některých z nich. Jsou to svým způsobem mí sousedé. Okolí Náměstí udržuju čisté, aby místní nemohli nic mít proti tomu, že jsem si jako bydliště vybral tuhle lavičku.

A hele! Už je tu zase ta dodávka, co parkuje před mým domem. Viděl jsem ji už minulý týden. Vystupuje z ní ta samá žena. Neurčitého věku, odbarvené blond vlasy stažené do ohonu. Ne moc přitažlivá, ani ne ošklivá, trochu laciná. Vysoká, statná, energická. Vždycky má naspěch, otevře zadní dveře auta, zanoří se půlkou těla dovnitř a vyndá něco na způsob chladicí tašky. Potom zatlačí na vrátka a nikdy je za sebou nezavře. V domě nikdy moc dlouho nezůstane.

CLAUDE

Vida, vrátka zaskřípala! Annabelle mi nese jídlo. Neřekl jsem vám o tom, ale dvakrát do týdne dostávám jídlo od obce: v pondělí a ve čtvrtek. K nějaké luxusní kuchyni to má daleko, dokonce i k obyčejné, ale je to praktické. Stačí, když si hotové jídlo jen ohřeju v mikrovlnce. Od té doby, co znám Annabelle, se vždycky pozdravíme, a když má pět minut čas, sedne si, vypráví mi o svém životě a vykouří cigaretu z mého šuplíku. Já přestal kouřit už před léty, ale vůni cigaret mám pořád rád, a tak mám u sebe vždycky cigarety pro hosty. No, hosty, to je možná přehnané. Kromě Annabelle je tu tedy Angela, která uklízí v úterý a v pátek ráno, a nepletete se, ta si cigaretu nedá. Potom je tu v pondělí můj žák, který se učí na klavír, a někdy moji synovci. Ale už je to dávno, co přišli naposledy. Takže cigarety jsou tu pro Annabelle a pro jednoho z mých synovců, když mne poctí návštěvou, aby zjistil, jak se mám.

„Tak co pro mě dnes máte, Annabelle?“

Slyším zvuk zipu na termotašce.

„Takže, jako předkrm,“ říká silným hlasem, jako kdyby ohlašovala jména výherců televizní soutěže, „máte na výběr mezi celerovou remuládou, plátkem česnekové klobásy, strouhanou mrkví, salátem, rajčaty s vejcem natvrdo a kuskusem.“

„Tedy pořád to samé.“

„Potom jako hlavní jídlo: lasagne, plátek vepřového s kaší...“

Pokračuje ve vyjmenovávání jídel, která by mi měla vydržet až do její příští návštěvy. Šest jídel na tři dny. Nemusí mi nikdy nic zopakovat, protože i v osmdesáti

letech mám paměť jako slon. Když člověk nevidí, nutně se u něho rozvinou jiné schopnosti, a můžu vám dát písemně, že Alzheimer mě nečeká. Annabelle nikdy krabičky do lednice neuklízí, jen oddělí předkrmy, a podává mi je podle jednotlivých druhů, já si je pak vyskládám na horní polici: vlevo syrová zelenina a saláty, vpravo uzeniny. Pak uděláme to samé s masem, ryby a zelenina patří dospod. To je můj systém, jak se v tom vyznat. Naporcované sýry a jiné dezerty končí nacpané v jedné z přihrádek ve dveřích.

Když někdy Annabelle nespěchá, usadí se na kus řeči na kanapi. Po většinu času mluví o sobě. Má kontraalt s temným zabarvením, což má za následek, že je ji dobře slyšet, a navíc mluví hodně nahlas, nejsem si vůbec jistý, jestli by byla schopna šeptat. Ale hodí se to dobře k její povaze „madame Sans-Gêne“. Dokáže mě svou otevřeností a vtipem sakramentsky pobavit. Protože přede mnou nic netají, ani detaily svého intimního života. Ty její historky mají říz, to mi věřte!

Už nějaký čas si to umí zařídit vždycky tak, aby svoji dopolední rozvážku končila u mne, a tak si dává oběd, který si vozí s sebou, v mé společnosti.

„Víte, že máte tady naproti bezdomovce? Říkám vám to, abyste si promyslel, jestli nezavřít branku na klíč. Dřív tu nebýval, ale teď už jsem ho tu třikrát nebo čtyřikrát viděla na lavičce na tom plácku naproti. Abych byla upřímná, nevypadá jako klasický bezdomovec..., spíš by se dalo říct jako někdo, kdo se několik dnů neumyl ani nepřevlékl... Možná je v oboru nový?!“

„Jak vypadá?“

Slyším, jak se Annabelle zvedá a jde k oknu.

„Jak sedí, tak nemůžu říct, jestli je velký, nebo ne. Řekla bych spíš středního vzrůstu. Hubený. Taky asi moc